

N:o 61.

Ankom till Riksd. kansli den 13 april 1896, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om bestämmelser angående vården af bysamhällens gemensamma angelägenheter.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till behandling af lagutskottet hänvisad motion, n:o 198, hemställer herr *A. Olsson* i Mårdäng, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och till Riksdagens pröfning inkomma med förslag till stadga angående vårdandet af bysamhällens gemensamma angelägenheter och hvad dermed står i sammanhang.

Till stöd för motionen anföres:

I kongl. resolution den 1 september 1741 omnämndes, att Kongl. Maj:t på allmogens besvär »samtycker, det ej allenast de på åtskilliga orter redan författade byordningar, utan ock de, hvilka härefter inrättas kunna, måga af vederbörande domare stadfästas samt för lag uti byaskrän vara gällande; låtande Kongl. Maj:t igenom trycket nu utfärda en allmän byordning, hvaraf hvarje socken ett exemplar skall tillställas, hvilken byordning dock, efter orternas särskilte beskaffenhet, förbättras må».

Den 20 februari 1742 utkom denna allmänna byordning i form af »prospekt», som byalagen hade att efter omständigheterna förbättra.

De föreskrifter, som de talrika bysamhällena i riket hade att ställa sig till efterrättelse vid vårdandet af sina gemensamma angelägenheter, vore således antingen författade före år 1741 eller ock, på grund af ofvan citerade allmänna byordning, sedermera »inrättade».

Att dessa byordningar, i fall de icke råkat falla i glömska, hvilket i allmänhet torde vara händelsen, icke motsvarade nutidens behof, torde icke kunna bestridas. Byalagens gemensamma angelägenheter vore visserligen numera icke så många, men till följd af ändrade tidsförhållanden i flera fall ganska betydelsefulla; och man hade på grund deraf, att inga eller

bristfälliga och föråldrade föreskrifter funnes, vid vården deraf stött på många-handa svårigheter, hvartill komme, att tvister och misshälligheter uppstått.

Medgifvas måste ock, att inom vissa orter i landet under senare år gemensamheterna i det närmaste eller kanske helt försvunnit, men motionären hölle likväl före, att ett så stort antal byar funnes, som hade och snart sagdt i all framtid måste hafva vissa ingalunda obetydliga gemensamma angelägenheter qvar, att det för deras skull vore nödvändigt, att tidsenliga och lämpliga föreskrifter i ofvan berörda syfte utfärdades.

Då motionären således på grund häraf dristade sig föreslå Riksdagen att hos Kongl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till stadgar rörande vården af bysamhällets gemensamma angelägenheter, ville han jemväl påvisa det hufvudsakligaste af hvad, enligt hans åsigt, dessa borde innehålla, nemligen: om bystämma och laga kallelse dertill; om grunderna för beslutanderätt och uppbörd; om tillsättande af förtroendemän, deras åligganden m. m.; om laga påföljd för tredskande; samt om sättet för undanröjandet af obefogade eller olagliga beslut o. s. v.

Vid 1886 års riksdag förhade lagutskottet till behandling ett i liknande syfte med nu föreliggande motion framlagdt förslag, »att hvad som i kommunallagarne är föreskrifvet för behandling och besluts fattande m. m. i angelägenheter, som röra hel socken, äfven måtte i tillämpliga delar tillerkännas bindande kraft för mindre områden, såsom en eller flere byar, i angelägenheter angående blott en sådan mindre samfällighet».

Lagutskottet afstyrkte emellertid bifall till motionen; och denna utskottets hemställan bifölls af båda kamrarne.

Med hänsyn härtill, och då bysamhällena, såsom motionären sjelf framhåller, mer och mer försvinna och således behovet af särskild lagstiftning för ordnandet af sådana samhällens gemensamma angelägenheter torde med hvarje år blifva allt mindre, får utskottet hemställa,

att herr Olssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 april 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. von KRUSENSTJERNA.